

Asia: VN/6417/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle palkansaajan työssäoloehdon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Palkansaajan työssäoloehto (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista ehdotuksista?

STTK ei kannata nykyisen työssäoloehdon muuttamista tuloperusteiseksi ja vastustaa muutosesitystä. STTK katsoo, että ehdotus on erityisen ongelmallinen, koska tuloperusteinen työssäoloehto kohtelee työntekijöitä epätasapuolisesti ja epäoikeudenmukaisesti. Työntekijän, joka tekee saman verran työtä kuin toinen, mutta jonka palkkatulot ovat pienemmät, olisi vaikeampi täyttää työssäoloehdot. Esimerkiksi 10 euron tuntipalkalla työntekijän pitäisi jatkossa tehdä töitä kuukaudessa noin 86 tuntia ja 20 euron tuntipalkalla noin 43 tuntia täyttääkseen työssäoloehtokuukauden. Palkkataso myös vaihtelee merkittävästi eri alojen välillä. Varsinkin monilla naisvaltaisilla aloilla palkkataso on keskimääräistä pienempi.

Toinen merkittävä ongelma tuloperusteisessa työssäoloehdossa liittyy pätkä- ja keikkatyötä tekevien ansiopäivärahan korvaustason merkittävään heikentymiseen. Jos työntekijä täyttää työssäoloehdon pätkittäin useissa lyhyissä työsuhteissa ja esimerkiksi erilaisia keikkatöitä tehden, tuloperusteinen työssäoloehto tarkoittaa ansiopäivärahan korvaustason heikentymistä nykyiseen verrattuna.

Työttömyysturvan taso heikentyisi huomattavalla osalla ansiopäivärahan saajista. Esityksen vaikutusarvioiden mukaan työntekijällä, jolla työssäoloehto kertyy useammasta työjaksosta, päivärahan taso laskisi keskimäärin noin 6 prosenttia. Osalla työntekijöistä korvaustason lasku voi olla huomattavasti suurempikin. Heikennys kohdistuu etenkin pienituloisiin ja heikossa työmarkkina- asemassa oleviin työntekijöihin.

STTK vastustaa tuloperusteisen työssäoloehdon toteuttamista. STTK katsoo tämän lisäksi, että nyt esitetty työssäoloehdotus koskeva muutos on myös toteuttamistavaltaan epäonnistunut. Kun työssäoloehto kertyisi maksuperusteisesti eikä ansaintaperusteisesti, on työntekijän usein hyvin vaikea tietää sitä, koska työssäoloehto tulee täyttymään. Työssäoloehdon täyttyminen riippuisi täysin siitä, milloin työnantaja maksaa palkat ja erilaiset palkan lisät. Tämä johtaa työntekijän kannalta sattumavaraisiin tilanteisiin, kun huomioidaan vielä se, että työntekijällä voi olla useita työsuhteita samanaikaisesti voimassa.

Toinen keskeinen ongelma muutoksen toteuttamistavassa koskee puolikkaiden työssäoloehtokuukausien kertymistä. Vaikka työssäoloehto voi puolikkaiden

työssäoloehtokuukausien perusteella täytyä tietyissä tilanteissa nopeammin, tarkoittaisi tämä samalla myös sitä, että ansiopäivärahan määrä voi jäädä tällöin hyvin pieneksi. Ansiopäivärahan taso voisi tietyissä tilanteissa jäädä jopa vain työmarkkinatuen tai peruspäivärahan suuruiseksi.

STTK korostaa, että edellä kuvattujen työssäoloehdon toteuttamistapaa koskevien ongelmien mahdollinen korjaaminen ei tarkoita sitä, että STTK hyväksyisi tuloperusteisen työssäoloehdon toteuttamisen. Tuloperusteinen työssäoloehto on joka tapauksessa epäoikeudenmukainen ja tulee heikentämään pienituloisten keikka- ja pätkätöytä tekevien työntekijöiden työttömyysturvan tasoa.

Ansiopäivärahan perusteena oleva palkka ja ansiopäivärahan määrä (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan ja ansiopäivärahan määrittelyä koskevista ehdotuksista?

STTK viittaa edellä toteamaansa. STTK ei kannata esitettyä muutosta. Tuloperusteisen työssäoloehto heikentäisi etenkin pienituloisten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työntekijöiden työttömyysturvan tasoa.

Työttömyysetuuden työvoimapolitiittiset edellytykset (TTL 2 a luku 10 § sekä 14 luvun 1 c §)

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdotusta koskevien ehdotuksen vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin?

-

Taloudellisten vaikutusten arviointi

Lausuttavaa ehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

Esityksen vaikutusarviointien mukaan ehdotettu muutos vahvistaisi julkista taloutta yhteensä 54,5 miljoonaa euroa. Tämä on myös todettu esityksen keskeiseksi tavoitteeksi.

STTK katsoo, että työttömyysturvaa ei pitäisi kehittää siten, että muutokset johtavat nykyistä monimutkaisempaan ja sekavampaan järjestelmään. Nyt esitetty tuloperusteinen työssäoloehto johtaa siihen, että työntekijän voi olla useissa tilanteissa hyvin vaikea tietää ja ennakoida, milloin työssäoloehto tulee täyttymään. Työntekijöitä myös kohdeltaisiin epätasapuolisesti palkkatason mukaan. Säästötavoitteen ei pitäisi määrätä tapaa, jolla työttömyysturvajärjestelmää kehitetään. Myös järjestelmän peruseriaatteet, ymmärrettävyys, hyväksyttävyys ja toimivuus tulisi huomioida.

Kansalaisvaikutusten arviointi

Lausuttavaa ehdotuksen vaikutuksista kansalaisiin?

STTK viittaa edellä toteamaansa. Tuloperusteisen työssäoloehdon toteuttaminen heikentäisi etenkin pienipalkkaisten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työntekijöiden työttömyysturvaa, eikä

STTK kannata työssäoloehdon muuttamista tuloperusteiseksi. Tuloperusteinen työssäoloehto myös kohtelee työntekijöitä epätasapuolisesti.

Viranomaisvaikutukset

Lausuttavaa ehdotuksen vaikutuksista viranomaisiin? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

-

Yritysvaikutusten arviointi

Lausuttavaa ehdotuksen vaikutuksista yrityksiin ja muihin työnantajiin?

-

Voimaantulo

Lausuttavaa voimaantuloa ja siirtymäsäännöstä koskevasta ehdotuksesta?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Muuta lausuttavaa esityksestä?

-

Koskela Samppa
STTK ry.